

Lippusekoilua

Kaksi kloppia löntystelee tyhjällä asemalaiturilla. Opastinruuduissa lukee isolla tekstillä, että kaikki junavuorot on peruttu. Toinen ihmettelee laiturilla kököttävää uutta automaattitötsää ja tokaisee: ”Hei, tänne on nyt saatu lippuautomaatti!”

Eletään veturinkuljettajien mielenilmauksen aikaa. Pieni porukka pisti Helsingin ja lähikuntien liikenteen päiväksi sekaisin. Valtionrautateiden kaltaisessa suojatyöpaikassa kun ei saisi edes suunnitella mitään uudistuksia.

Helsingin ja lähistön julkinen liikenne toimii monen kunnan alueella. Liikennöintiä hoitaa moni toimija, osa yksityisiä ja osa julkisia. Tilanne on monimutkainen muttei poikkeuksellinen. Useimmissa suurissa metropoleissa vallitsee samankaltainen tilanne. Ihmiset voivat matkustaa kuitenkin sujuvasti samoilla lipuilla läpi laajan alueen.

Pääkaupunkimme ympärille on perustettu joukkoliikennettä hoitava kuntayhtymä Helsingin seudun liikenne HSL. Se hoitaa seudun bussit, metrot, lähijunat ja ratikat. HSL on vastuussa myös lippujärjestelmästä.

Suosin niin kotona kuin ulkomaillakin julkisia. Joutuu vähän miettimään, mihin vaunuun astuu ja missä hyppää pois. Samalla näkee tavallisten ihmisten menoa. Lipun ostaminen vaatii vähän oivaltamista. Yhä harvemmassa paikassa lipun voi enää ostaa kuljettajalta tai muulta myyjältä.

Olen kuljeskellut myös stadissa. Monimutkainen lipun lukeminen ihmetyttää. Ihmisiltä kuluu lukulaitetta näprätessään enemmän aikaa kuin kuljettajarahastuksessa konsanaan. Pitää panna lippu lähelle laitetta ja sitten painaa jotakin nappia. Ainoa hyvä puoli on, että samalla lipulla voi maksaa useamman matkustajan samanaikaisen matkan.

Muulla maailmassa ostetaan muovikortti, johon ladataan rahaa. Kun astutaan laiturille tai kulkuneuvon, kortilla kosketetaan lukulaitetta. Se piippaa iloisesti tai pahemmassa tapauksessa vihaisesti. Kun lähtee pois, tehdään samoin. Lukulaitteesta näkee, paljonko matka maksoi ja paljonko kortissa vielä on rahaa jäljellä. Jos ei poistuessaan leimaa, systeemi rahastaa matkan kyseisen linjan loppuun.

Kortteihin sisältyy henkilökohtaisia ominaisuuksia. Eläkeläisiltä ja koululaisilta otetaan vähemmän. Saatetaan soveltaa myös muita erikoistariffeja. Korttiin voi kätevästi ladata lisää rahaa asemien automateissa ja kulkuvälineissä.

Mikä tässä sitten on niin vaikeaa? Älykortit ja niiden lukeminen kuuluvat nykyään luokkaan trivial pursuit. Ehkä vaativin ominaisuus on paikannus. Systeemin pitää koko ajan tietää, missä kyseinen kulkuväline kulloinkin on. Liikennevälineet on kuitenkin turvallisuuden takia jo ajat sitten varustettu paikannusominaisuuksin.

HSL uusii paraikaa lippusysteemiään. Hanke maksaa 100 miljoonaa euroa. Ei siinä mitään, siellä löytyy kyllä rahaa. Homma on nyt kolme vuotta myöhässä. Kuljettajarahastus ehdittiin jo lopettaa ja asentaa asemille karkki- ja juoma-automaatteja, Niistä ei kuitenkaan saa lippuja.

Paikalliset pärjäävät aika hyvin hankalassa poikkeustilanteessa. Vieraat empivät astua kyytiin, jos ei ole lippua. Lipuntarkastajat ovat kuulemma käyttäytyneet hövelisti. Pitää vaan vakuuttaa kirkkain silmin, että tulee asemalta, jossa on vain karkkiautomaatti. Eikä maalaispoika osannut sellaisesta ostaa lippua.

No, meillä täällä on helpommat lippukuviot. Pelottaa vaan, millaiseen ruljanssiin joudumme, kun soten systeemejä aikanaan suunnitellaan ja kokeillaan.

pajen